

Dr hab. Alina Miruć, prof. ucz.

Uniwersytet w Siedlcach

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej mgra. Krzysztofa Nowaka
pt. *Normatywne uwarunkowania kontroli wewnętrznej w polskiej
administracji rządowej*, ss 248**

Promotor: Prof. dr hab. Robert Sawuła

W wykonaniu uchwały nr 12/2024 Rady Naukowej WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej z dnia 5 lipca 2024 r. przedkładam recenzję rozprawy doktorskiej Pana mgra. Krzysztofa Nowaka pt. *Normatywne uwarunkowania kontroli wewnętrznej w polskiej administracji rządowej*

Rozprawa doktorska Pana mgra Krzysztofa Nowaka w moim przekonaniu spełnia wszystkie wymogi stawiane rozprawom doktorskim przez obowiązujące prawo, ponieważ:

- stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego dotyczącego problematyki rozprawy,
- Doktorant w pracy wykazał się dobrą ogólną wiedzę teoretyczną w zakresie nauk prawnych,
- Autor wykazał się również umiejętnością samodzielnej pracy naukowej.

W związku z powyższym uzasadnione będzie dopuszczenie Pana mgra. Krzysztofa Nowaka do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania mu stopnia naukowego doktora.

W celu uzasadnienia powyższego wniosku przedstawiam poniżej moje szczegółowe i ogólne oceny i uwagi.

1. Wybór tematu pracy, cel pracy i metody badawcze

Temat rozprawy jest ciekawy, aktualny a przy tym istotny z punktu widzenia sprawności działania administracji publicznej przy wykonywaniu powierzonych jej zadań. Autor we wstępie przedstawia uzasadnienie wyboru tematu, istotnego zarówno z punktu widzenia teorii prawa administracyjnego, jak i praktyki. Na uwagę zasługuje zarówno zakres tematu pracy, jak i waga zagadnienia w polskim porządku prawnym. Zaprezentowana problematyka związana z normatywnymi uwarunkowaniami kontroli wewnętrznej w polskiej administracji rządowej jest obszerna i interdyscyplinarna. W rozprawie obszar badań obejmuje egzegezę zagadnienia przede wszystkim z punktu widzenia prawa administracyjnego.

Obszerne wprowadzenie w dysertacji doktorskiej zawiera wszystkie niezbędne elementy tej części rozprawy doktorskiej. Autor w przekonujący naukowo sposób uzasadnia wybór tematu rozprawy, a następnie określa przedmiot badań. Zaznacza przy tym, że system kontroli wewnętrznej w administracji rządowej nie był przedmiotem szerokiego zainteresowania doktryny, orzecznictwa, jak i praktyki do czasu uchwalenia ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej. Przedstawiciele doktryny prawa administracyjnego m.in. J. Starościak, J. Jagielski, J. Boć skupiali się na badaniu systemu kontroli zewnętrznej, mającej znaczenie dla ochrony praw i wolności człowieka.

Materia naukowa podjęta przez Doktoranta stanowi cały czas ważny przedmiot badań naukowych o charakterze teoretycznoprawnym, jak i

praktycznym. Powinna być przedmiotem refleksji teoretycznej oraz licznych rozważań i ocen dokonywanych z perspektywy praktyki i potrzeb.

Na spójną całość badawczą składają się kolejno wskazane przez Autora wstępne hipotezy badawcze, co świadczy to tym, iż Doktorant potrafi identyfikować problemy naukowe i formułować naukowe dylematy badawcze. Wstęp zakończony jest przedstawieniem i opisaniem metod badawczych wykorzystanych w pracy. Zabrakło jedynie zwięzłych opisów jej poszczególnych rozdziałów, co może budzić pewien niedosyt.

Recenzowana rozprawa stanowi próbę udzielenia odpowiedzi na pytania dotyczące sensu kontroli wewnętrznej w administracji rządowej, kierunku jej rozwoju i wskazanie zmian w obowiązującym ustawodawstwie oraz stworzenie po raz pierwszy swoistego rodzaju modelu kontroli wewnętrznej w polskiej administracji rządowej. co spowoduje także zmiany w samej administracji na poziomie zarówno organizacyjnym jak i kompetencyjnym.

Kierunek zaproponowanych zmian wynika u Autora z wieloletniej praktyki i dostrzeżenia w niej problemów w procesie kontrolnym, Jest w pewnym sensie efektem doświadczeń zawodowych. Analiza przepisów oraz zasad towarzyszących procesowi kontroli wewnętrznej w administracji rządowej posłużyła do wskazania właściwych zmian w kierunku ukształtowania efektywnego modelu kontroli wewnętrznej w polskiej administracji rządowej. Są to zmiany istotne dążące do podniesienia sprawności działania administracji publicznej, która to ciągle nie osiąga stanu doskonałości

W pracy została podjęta próba weryfikacji i zbadania nie tylko potrzeby istnienia ustawy o kontroli w administracji rządowej, ale również przyjętych w niej rozwiązań pod kątem ich efektywności, a tym samym rzeczywistego jej wpływu na administrację.

Zasadnie jako metodę wiodącą Autor uznał metodę formalno-dogmatyczną, poprzez analizę obowiązujących aktów prawnych dotyczących prezentowanej tematyki, stosując prawidłowo wykładnię językową, systemową i celowościową. Rozprawa doktorska oparta została przede wszystkim na aktualnych źródłach i również piśmiennictwie prawniczym. W pracy dokonano przeglądu reprezentatywnych stanowisk doktryny w rozważanej problematyce. Autor dokonał także analizy dokumentów pokontrolnych, Ponadto w celu szczegółowego zbadania problematyki kontroli w administracji rządowej Doktorant przeprowadził wywiady i anonimowe ankiety z kontrolerami w licznych Departamentach MSWiA, także m.in. Komendzie Głównej Policji, Komendzie Głównej Straży Pożarnej. Posłużyły one do zdiagnozowania potencjalnych kierunków zmian w procesie postępowania kontrolnego w administracji rządowej i stały się bardzo pomocne w analizie obowiązującego stanu prawnego dotyczącego kontroli w administracji rządowej i wniosku *de lege ferenda*.

W dysertacji posłużono się również statystyką jako dopuszczalną metodę badawczą. Na podstawie uzyskanej statystyki oraz dokumentów sprawozdawczych Autor dokonał analizy zagadnień będących przedmiotem kontroli, wyników tych kontroli- co pozwoli na odpowiedź na liczne pytania badawcze sformułowane we wstępie pracy. W rozprawie Autor skorzystał z jakościowych metod badawczych, takich jak analizy oraz wniosku. Analizy, zarówno syntetyczna oraz porównawcza stanowią ważne metody badawcze pracy. Posłużono się także posilkowo metodą historyczno- prawną.

Dobór metod badawczych nie budzi zastrzeżeń. Zostały one prawidłowo dobrane i przemyślane. Ogólnie prawidłowo Autor wskazał założenia metodologiczne rozprawy aby skutecznie realizować jej cele i weryfikować postawione we wprowadzeniu założenia badawcze.

Wykorzystane przez Autora metody badawcze pozwoliły na ustalenie diagnozy stanu funkcjonowania kontroli wewnętrznej w administracji rządowej, ze szczególnym uwzględnieniem modelu tejże kontroli oraz odpowiedzi na postawione *a priori* liczne pytania badawcze dotyczące m.in. istoty tejże kontroli, jej rodzajów, znaczenia, zasadności, adekwatności, kompletności, efektywności, modelu kontroli i jego optymalności i czy ta kontrola wymaga zmian.?

2. Konstrukcja pracy, treść poszczególnych rozdziałów pracy

Praca składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, podzielonych na podrozdziały, zakończenia stanowiącego swoiste podsumowanie zawierającego przede wszystkim wnioski *de lege ferenda*. Konstrukcja pracy jest czytelna, logiczna, przemyślana i spójna, zaś podziały można uznać za klarowne i uzasadnione.

Rozdział pierwszy poświęcony jest rozważaniom ogólnym dotyczącym kontroli w prawie administracyjnym. Został on przygotowany z dużą znajomością dyscypliny w oparciu o szeroki dobór źródeł uwzględniający także nowe opracowania. Początkowo Doktorant poddaje analizie miejsce administracji rządowej w systemie administracji publicznej - przytaczając liczne poglądy doktrynalne, co świadczy o rzetelnie przeprowadzonej kwerendzie. Wskazuje także, że administracja musi być organizacyjnie i funkcjonalnie spójna. Na pozytywną ocenę zasługuje przeprowadzona przez Doktoranta analiza dotycząca istoty i znaczenia instytucji kontroli w ogólności. Analiza ta ma zarówno wymiar językowy, jak i doktrynalny. Autor uchwycił związane z nią całe spektrum problemów. Słusznie Autor zwraca uwagę, że obecność kontroli w demokratycznym państwie prawa jest kluczowa, bo wiąże się z efektywnością działań administracji. Wartościową część pracy stanowi fragment

poświęcony rodzajom i funkcjom kontroli , gdzie Autor rzetelnie i ze zważaniem, w sposób syntetyczny przedstawia tę kwestię.

W dalszej części rozdziału pierwszego Doktorant prezentuje w interesujący sposób zagadnienia związane z powiązaniem w administracji związany z kontrolą w aspekcie administracji rządowej. Autor trafnie wskazuje na istniejące różnice pomiędzy kontrolą wewnętrzną a zewnętrzną w administracji rządowej i przedstawia w moim przekonaniu udane próby wyeksponowania teoretycznych założeń pożądanego nowego modelu kontroli wewnętrznej w administracji rządowej. W rozdziale pierwszym Doktorant prawidłowo zaprezentował sposób korelacji w administracji rządowej między funkcją kontroli i funkcjami nadzoru i kierownictwa. Taki zabieg może stanowić ważne źródło wiedzy , które pozwoliło Doktorantowi zbudować założenia zmian w ustawie o kontroli w administracji rządowej, jak i wskazać podstawy do nowego modelu kontroli wewnętrznej w administracji rządowej

Rozdział drugi pt. *Ewolucja kontroli wewnętrznej w administracji rządowej w Polsce* w zwięzły, ale dosyć rzetelny sposób ukazuje początki instytucji kontroli, w tym w szczególności kontroli wewnętrznej w aspekcie historycznym, z wydzieleniem kontroli wewnętrznej w polskiej administracji rządowej po 1945 roku. wykorzystując przy tym liczne źródła. Słusznie Autor wyszczególnia okres prac legislacyjnych nad ustawą o kontroli w administracji rządowej z 2011 roku i dokonuje oceny także krytycznej jej rozwiązań

Na szczególną uwagę ze względu na zakres tematu rozprawy zasługują dwa najbardziej rozbudowane rozdziały dysertacji- rozdział trzeci zatytułowany *Model kontroli wewnętrznej de lege lata* (s.95-153) oraz rozdział czwarty pt. *Model kontroli wewnętrznej de lege ferenda*(s.154-207).

Rozdział trzeci został zasadnie poświęcony analizie i ocenie wybranych przez Autora rozwiązań prawnych zwłaszcza w ustawie o kontroli w administracji rządowej, która uznaje za wadliwe z punktu widzenia

efektywności kontroli, pomijając przepisy dotyczące sposobu prowadzenia kontroli. Autor przeanalizował najważniejsze zasady towarzyszące procesowi w administracji rządowej takie jak: zasada podmiotowości, obiektywizmu czy też kontrydiktoryjności. Doktorant w dalszej części rozprawy odnosi się wprost do zasady podmiotowości, podkreślając że w tym zakresie najlepszym rozwiązaniem byłoby ustawowe uregulowanie np. legalnej definicji komórki do spraw kontroli. Dodaje ponadto, że zasada podmiotowości powinna w sposób oczywisty definiować rodzaj kontroli wynikający z kryterium podmiotowego.

Na uwagę zasługują rozważania Autora dotyczące ważkiej kwestii właściwości zarówno rzeczowej jak miejscowej organów kontrolnych. Warto się zająć tą problematyką, bo budzi ona kontrowersje w praktyce, zwłaszcza w zakresie właściwości rzeczowej, co pozwoliło Autorowi na liczne wnioski *de lege ferenda*, które mogą mieć istotny wpływ na usprawnienie działalności kontrolnej i jej usystematyzowanie. Zdaniem Doktoranta ta kwestia wymaga w tym zakresie ustawowej regulacji, która byłaby zarówno jednolita, jak i kompleksowa.

Jeśli chodzi o zasadę kontrydiktoryjności, zdefiniowaną w *Standardach kontroli*, to ta zasada zdaniem Doktoranta w praktyce powoduje wydłużenie procesu kontrolnego, co więcej w przypadku kiedy kontrola wewnętrzna zostałaby ograniczona tylko do podmiotów należących wprost do administracji rządowej, to taka kontrydiktoryjność całkowicie byłaby bezprzedmiotowa. Autor proponuje jej likwidację.

Rzetelnie i ze znanstwem Autor rozprawy odnosi się do kwestii uczestników postępowania kontrolnego i wskazuje, że ustawodawca wprost szeroko określił krąg podmiotów. Doktorant widzi także potrzebę nowelizacji ustawy o kontroli w administracji rządowej w zakresie przetwarzania danych osobowych w trakcie kontroli w kierunku wpisania do ustawy możliwości realizacji kontroli własnego urzędu – co należy uznać za ważny postulat. Autor

dysertacji zauważa także brak pełnej ochrony kontrolerów, wskazując na rozproszone przepisy np. w zakresie odpowiedzialności karnej.

Jeśli zaś chodzi o udostępnianie wyników kontroli podmiotom niebędącym uczestnikami postępowania kontrolnego- analizując przepisy ustawy oraz wydanych na jej podstawie *Standardów kontroli* zasadnie stwierdza, iż zasady i procedury w obowiązującym prawie są niekompletne i nie zabezpieczają prawidłowego ich działania.

Doktorant analizując dogłębnie przepisy ustawy o kontroli w administracji rządowej ocenia je jako niekompletne i nie zabezpieczające prawidłowego ich działania. Jego zdaniem nie odzwierciedlają w pełni otaczającej rzeczywistości, zatem nie służą realizacji celu kontroli.

W ostatnim rozdziale zatytułowanym *Model kontroli wewnętrznej de lege ferenda* Doktorant na bazie wieloaspektowej analizy obowiązujących przepisów oraz na podstawie doświadczeń związanych z realizacją zadań kontrolnych w ramach administracji centralnej, jak i naczelnej zaproponował nowy kształt kontroli wewnętrznej w administracji rządowej.

Postulat nowego modelu kontroli w administracji rządowej znajduje uzasadnienie w potrzebie uwzględnienia zachodzących zmian w ostatnich kilkunastu latach, zmian społeczno- gospodarczych, czy też zaistniałych zdarzeń nadzwyczajnych, takich jak np. pandemia covid- 19. Autor rozprawy wskazuje na silną potrzebę cyfryzacji działań kontrolnych oraz możliwości wprowadzenia kontroli w trybie zdalnym.

Propozycje zmian w ustawie o kontroli w administracji rządowej, bo tylko w drodze ustawy możliwe jest stworzenie wzoru postępowania kontrolnego. Zaproponowane zmiany w ustawie obejmują obszary takie jak; zakres podmiotowy, zasada kontrydiktoryjności, sposób udostępniania wyników kontroli. Zaproponowane zmiany mają zdaniem Doktoranta stworzyć

instrumenty, które wpłyną na skuteczność i jakość realizacji bieżących zadań dookreślonych w poszczególnych działach administracji rządowej, a przez to na efektywność samej kontroli.

Oprócz wskazywanych w dysertacji założeń modyfikacji ustawy o kontroli w administracji rządowej Doktorant proponuje najistotniejsze i prawidłowo skonstruowane postulaty *de lege ferenda*, a wśród nich ;

-wprowadzenie możliwości podejmowania działań przyczyniających się do właściwego doboru profesjonalnej i bezstronnej kadry kontrolerskiej;

-ograniczenie zasady kontrydiktoryjności tylko do etapu związanego z prowadzeniem postępowania dowodowego;

-połączenie trzech funkcji: audytu, kontroli zarządczej i kontroli wewnętrznej w spójną całość;

- wprowadzenie tzw. niezależności kontrolerskiej;

-wyłączenie stosowania przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej. w kontroli wewnętrznej.

Ciekawe i merytorycznie pogłębione są rozważania w dalszej części tego rozdziału poświęcone problemowi zdefiniowania kontroli wewnętrznej w administracji rządowej (str.158 i następne). Doktorant akcentuje potrzebę jednoznacznego zdefiniowania kontroli wewnętrznej oraz ujednolicenia procesu kontrolnego. Kolejnym postulatem jest konieczność wprowadzenia możliwości kontroli własnego urzędu i aparatu pomocniczego, ograniczenia zasady kontrydiktoryjności i zmian w zakresie ochrony prawnej kontrolera. Autor dysertacji podkreśla, że obecnie istniejące uregulowania związane z udostępnianiem dokumentów pokontrolnych- nie gwarantują odpowiedniej ochrony osobie, która się o to ubiega. W moim przekonaniu pewien niedosyt czytelniczy w rozdziale czwartym wynika z faktu niewystarczającego przeanalizowania istotnego zagadnienia dotyczącego kontroli *ex post* i *ex ante*.

Ostatnia część pracy określona przez Autora jako zakończenie stanowi swoiste podsumowanie dysertacji w postaci uogólnienia wniosków *de lege ferenda*. Zawiera ona zasadniczo trafne i uzasadnione wnioski *de lege ferenda* choć niekiedy wymagające jeszcze doprecyzowania. Zaprezentowane w pracy postulaty pod adresem ustawodawcy znajdują podstawę w poglądach przedstawicieli doktryny oraz rezultatach badań nad obowiązującym w tym zakresie prawie.

Poza postulatami wskazanymi w poszczególnych rozdziałach Autor sformułował główne postulaty *de lege ferenda* proponując przede wszystkim wprowadzenie jasnych i czytelnych przepisów, wewnętrznie spójnych z jednolitymi procedurami. Wskazuje też na konieczność przyspieszenia procedur kontrolnych, w tym nowe ujęcie zasad podmiotowości (podmioty tylko z administracji rządowej) oraz kontrydiktoryjności.

Doktorant wskazuje na potrzebę zmian kontroli w administracji rządowej, której to punktem wyjścia jest tzw. sfera wewnętrzna administracji państwowej, co pozwala na proponowanie zmian ustawowych. Ustawa o kontroli w administracji rządowej w znowelizowanym kształcie powinna stanowić najważniejszy akt normatywny regulujący kompleksowo problematykę kontroli w ramach administracji rządowej i odważnie proponuje aby ten akt normatywny stał się swoistym *Kodeksem postępowania kontrolnego w administracji rządowej*, co różnicowałoby kontrolę zewnętrzną i wewnętrzną.

Kolejnym, być może najważniejszym postulatem Autora jest połączenie kontroli zarządczej oraz audytu wewnętrznego w ramach kontroli wewnętrznej jako wspólny system kontroli wewnętrznej. Kontrola systemowa może bowiem przynieść korzyści np. w rozwiązywaniu problemu związanego ze składowaniem na terytorium RP nielegalnych odpadów pochodzących z zagranicy., przestępczości związane z podatkiem VAT, czy też problemów związanych z funkcjonowaniem służb mundurowych.

Mimo sporów teoretycznych co do kierunku zmian ustawy o kontroli w administracji rządowej, usprawnianie państwa powinno być celem nadrzędnym. Przeprowadzenie licznych zmian w ustawie o kontroli w administracji rządowej, nie będzie procesem łatwym. W rozprawie propozycje zmian oparto przede wszystkim na analizie obowiązujących przepisów prawa oraz dokumentów pokontrolnych. W moim przekonaniu, jak i w przekonaniu Autora recenzowanej rozprawy doktorskiej zmiany są konieczne i mają na celu zwłaszcza dostosowanie działalności kontrolnej do istniejących potrzeb i mają na celu usprawnienie kontroli aby była efektywna, szybka i oszczędna.

Kontrola w administracji ze szczególnym uwzględnieniem administracji rządowej, jak podkreśla słusznie Doktorant powinna mieć pozytywny wpływ na potrzebę reformowania struktur i sprawnego funkcjonowania administracji publicznej, która powinna mieć oparcie w dobrym prawie i wiedzy. Brak bowiem wiedzy po stronie kontrolera powoduje zwykle niecelowość takiej kontroli. Dobrodziejstwo informatyzacji uzasadnia zmiany w ustawie o kontroli w administracji rządowej w stronę e- kontroli. Konieczne są zmiany związane z cyfryzacją postępowania kontrolnego. Zdaniem Autora niezbędne jest dokonanie korekt w obowiązującym prawie, które jednoznacznie dookreślą możliwość realizacji kontroli zarówno w sposób tradycyjny oraz elektroniczny- co umożliwi np. wykorzystanie elektronicznego podpisu zaufanego, osobistego oraz kwalifikowanego, usprawni archiwizację akt.

W sposób rzetelny Autor dokonał krytycznej analizy obowiązujących rozwiązań prawnych i wskazał na liczne wnioski *de lege ferenda* w kierunku optymalizacji kontroli wewnętrznej w administracji rządowej. Podkreślił też w zakończeniu pracy, iż nie jest możliwe stworzenie uniwersalnego aktu normatywnego odnoszącego się do kontroli wewnętrznej, obejmującej zarówno administrację rządową, jak i samorządową, że właściwym zdaniem Autora rozwiązaniem byłoby np. wprowadzenie do polskiego systemu prawnego dwóch

niezależnych aktów normatywnych funkcjonujących równolegle obok siebie W moim przekonaniu rozważania Doktoranta mogłyby być punktem wyjścia do ewentualnego opracowania ustawy w zakresie kontroli wewnętrznej, w odniesieniu do administracji samorządowej.

Doktorant odważnie proponuje wyodrębnienie gałęzi prawa odnoszącej się do szeroko rozumianej kontroli, gdyż już w tej chwili Jego zdaniem dorobek nauki stanowi załączek do stworzenia nauki o kontroli.

Reasumując, od strony merytorycznej rozprawa zasługuje na wysoką ocenę. Doktorant jasno wyznaczył cel pracy i w pracy konsekwentnie go realizował. Recenzowana rozprawa wnosi istotny wpływ w zakres badań naukowych nad problematyką normatywnych uwarunkowań kontroli wewnętrznej w polskiej administracji rządowej.

Uważam, że zarówno ogólna koncepcja pracy, przyjęty sposób argumentowania, jak też rozważania i analizy, szczegółowo rozwijane w kolejnych rozdziałach zasługują na uznanie.

Trafność podjętej problematyki badawczej nie budzi wątpliwości, zaś jej oryginalność jest daleko idąca. Stworzona przez Autora synteza ma duże znaczenie dla nauki, dla naszej wiedzy, a także dla przyszłych badaczy. Umiejętność wykorzystania źródeł, trafność dostrzegania i formułowania problemów badawczych oceniam wysoko. Na pochwałę zasługuje w moim przekonaniu zwięzłość i trafność rozważań w tak trudnej materii badawczej.

3. Strona formalna pracy

Stron formalna rozprawy zasadniczo nie budzi zastrzeżeń. Jest ona napisana poprawną polszczyzną. Charakteryzuje się jasnością języka, przejrzystym sposobem wyrażania myśli, rzetelnością logicznych wywodów i

rozumowań. Nie zawiera zbyt wielu błędów literowych, ani poważniejszych błędów językowych i stylistycznych; zaś te, które można dostrzec nie wpływają na rozumienie treści.

Dokonana w dysertacji analiza wymagała przestudiowania obszernej literatury i aktów prawnych oraz orzecznictwa sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego. Bogata bibliografia, wykorzystana w rozprawie jest tego wyrazem.

Doktorant w sposób zadawalający opanował warsztat pisania pracy naukowej. Jednakże drobne usterki wystąpiły przy sporządzaniu bibliografii. W części dotyczącej wykazu aktów prawnych krajowych zabrakło ich uporządkowania wg hierarchii i chronologii.

Wnioski końcowe

Recenzowana rozprawa doktorska Pana mgra. Krzysztofa Nowaka w moim przekonaniu jest samodzielny oraz dosyć oryginalny opracowaniem doniosłego teoretycznie i praktycznie problemu naukowego. Zarówno treść pracy, jak i jej układ odpowiadają zadaniu badawczemu przedstawionemu w jej tytule. Rozprawa stanowi efekt rzetelnego wysiłku intelektualnego. Świadczy także o wnikliwości badawczej i dobrej znajomości poruszanych zagadnień.

Pod względem merytorycznym i formalnym, językowym i redakcyjnym, koncepcyjnym i metodologicznym jest to rozprawa dojrzała. Doktorant dowiódł więc swojej pełnej przydatności do prowadzenia samodzielnych badań naukowych.

Konkludując stwierdzam, że recenzowana rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną

Doktoranta w zakresie prawa i jest potwierdzeniem jego umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych, a tym samym spełnia wszystkie wymagania stawiane przez obowiązujące prawo.

W związku z tym wnoszę o dopuszczenie Pana mgra. Krzysztofa Nowaka do dalszego toku postępowania w przewodzie doktorskim.

Białystok, 27 września 2024 r.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Aline Jankiewicz', written in a cursive style.